

แจ้งความกรมศุขาภิบาล

ด้วยพระอนุชิตศาดตราคม มีศรัทธาบริจาค
ทรัพย์บำรุงโรงพยาบาลคนเสียจริตเงิน ๓๐ บาท
เจ้าพนักงานได้รับไว้แล้ว มีความยินดีที่จะได้
จัดการบำรุงโรงพยาบาลตามความปรารถนาของท่าน
ผู้ศรัทธา และขออนุโมทนาส่วนกุศลนี้ด้วย
กรมศุขาภิบาล
แจ้งความมาณวันที่ ๕ มีนาคม
รัตนโกสินทรศก ๑๒๔

(ลงนาม) เชช. แค่มแบ็ดไฮเฮ็ด

เจ้ากรมกองแพทย์ศุขาภิบาล

พระราชพิธีมหามงคลการ ไถ่ก้นต์

และพระราชทานพระสุพรรณบัตร เสด็จพระนาม
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกคัทธิเดชณ์
และไถ่ก้นต์ พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์ เจ้าอรุพงษ์
รัชดมโฆษ

ด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าประชา
ธิปกคัทธิเดชณ์ ทรงพระเจริญไวยากรมกำหนดที่
จะตั้งการมงคลพิธีไถ่ก้นต์ และพระราชทานพระ
สุพรรณบัตร เสด็จพระนาม ตามขัตติยราชประเพณี
และพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอรุพงษ์รัชดมโฆษ
ก็มีพระชนม์พรรษาสมควรแก่กาลที่จะไถ่ก้นต์ ในป็น
ด้วย ไหรมีชื่อทั้งปวง มีพระโหราธิบดีเป็นต้น
คำนวณพระฤกษ์ทุกเกล้า ๆ ถวาย ว่ามีกำหนด
ในวันวันที่ ๔ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๔

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการ
ไถ่ก้นต์พร้อมกันทั้งสองพระองค์ เจ้าพนักงาน
งานได้จัดพระแท่นมณฑล ในพระที่นั่งดุสิตมหา
ปราสาท มุขตะวันออกขึงม่านประคิษฐานพระบรม
สารีริกธาตุ พระพุทธรูปศิรินทร์ และพระไชย
วัฒน์ ประจำรัชกาลทั้ง ๕ กับทั้งพระพุทธรูป
สำคัญองค์อื่น ๆ อีก พร้อมด้วยพระแสงและพระ
เศวตฉัตรต่าง ๆ และเครื่องพระแท่นมณฑลทั้งปวงตาม
อย่างที่เคยมา ข้างเบื้องขวาแห่งพระแท่นมณฑล
ตั้งโต๊ะเงินเครื่องหยกขาว ประคิษฐานพระนิรันตราย
เบื้องซ้ายตั้งโต๊ะเงินเครื่องหยกเขียว ประคิษฐาน
พระสยามเทวาธิราช หน้าพระแท่นมณฑลออก
มาตั้งเครื่องทรงนมัสการ และพระแท่นทรงกราบ
ริมผนังด้านใต้ตั้งพระราชอาสน์ ด้านเหนือตั้งอาสน์
สงฆ์แบบ ๒ แถว มุขเหนือตั้งพระราชอาสน์อีก
ที่หนึ่งสำหรับประทับตรัสแก่พระบรมวงษานุวงศ์และ
ข้าราชการซึ่งจะได้มาเฝ้าทอดของสุดีพระบาท แถว
ผนังด้านตะวันตก ตั้งที่ประทับพระบรมวงษานุวงศ์
ด้านตะวันออกตั้งเก้าอี้ข้าราชการ มุขตะวันตกที่ริม
ผนังด้านใต้ ตั้งเตียงพระสงฆ์ราชาคณะที่จะสด
ภาณวาร ริมผนังด้านเหนือตั้งเตียงสำหรับพระ
ราชาคณะนั่งปรก ริมผนังด้านใต้ ตั้งอาสน์สงฆ์
สำหรับพระสงฆ์รามัญ ๔ รูป สวดพระปริตรามัญ
หน้าเตียงพระสวด ตั้งตู้เทียนไข และมีสาย
สัญญาณเป็นสัญญาณโยงคดอด แต่เตียงพระสวดถึงพระ
แท่นมณฑล

ส่วนภายนอกพระที่นั่งสุทไธสมหาปราสาทนั้น เจ้าพนักงานก็ได้จัดการยกพื้นที่ตรง ๓ ชั้น ชั้นบน เหนือพระแท่น ชั้นที่ระหว่างพระที่นั่งสุทไธสมหาปราสาท ด้านตะวันตกเฉียงใต้หน้าเขาไกรลาสคิลา ชั้นบนนอกพื้นนั้นคงพระแท่นตรง เป็นสองพระแท่น เบื้องบนเพดานมีเบญจปดเสวตรฉัตร และมีเครื่องสูงกำหนดเขตต์ล้อมพระแท่นตรงทั้งสองชั้น ชั้น ๒ ชั้น ๓ มีเครื่องสูงของแผ่นดินทักษิณโดยรอบ ระหว่างเครื่องสูงตั้งกระถางต้นไม้และโคมไฟ ด้านหน้าคือข้างทิศตะวันตกแห่งหนึ่ง ด้านใต้แห่งหนึ่ง มีศาลเทวดาข้างละ ๒ ศาล

ส่วนที่เขาไกรลาสนั้น ตั้งพระมณฑปประดิษฐานเทวรูป หน้าเขาไกรลาสตั้งเพดานพระแท่นตรงอีกแห่งหนึ่ง หน้าพระแท่นตรงมีเครื่องทรงนมัสการ และตามเขาไกรลาสมีศาลเจ้าบูชาเทววิบาททั้งสี่ตัวน้ำดีตัวบ่ต่าง ๆ ที่ด้านเหนือแห่งเขาไกรลาส มีศาลสำหรับโหรบูชาเทวดาอีกศาลหนึ่ง สำหรับบูชาเทวดาเมื่อวันตั้งนำวงด้าย และที่หน้าพระที่นั่งสุทไธสมหาปราสาทด้านเหนือ มีป้อมสำหรับข้าราชการพักเพื่อคอยเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท การที่ขังปวงได้จัดพร้อมเสร็จทุกประการ ตั้งพระราชพิธีซึ่งเคยมีมาแล้วก่อน ๆ

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ วันโกสินทร ศก ๑๒๔ เวลาบ่ายเจ้าพนักงานกรมพระอาลักษณ์ ได้เชิญพานพระสุพรรณบัตร ใบกำกับและคำประกาศเฉลิมพระนามพร้อมด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาจักร

กรีบรมราชวงศ์ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุฑอมเกล้าพร้อมด้วยใบประกาศนียบัตร ซึ่งจะพระราชทานสมเด็จพระเจ้าอุฎยาเธอ และพระเจ้าอุฎยาเธอ ๑ ไปตั้งเข้าพิธีพระแท่นมณฑล และพระสงฆ์ซึ่งจะเจริญพระพุทธมนต์ตั้งนำวงด้าย ฝ่ายไทย ๒๐ รูป ฝ่ายรามัญ ๔ รูป มีพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส เป็นประธาน กับทั้งสมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะด้วย รวมเป็น ๒๔ รูป ได้มาพร้อมกันอยู่ที่อาสน์ตั้งฆ้องตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นนั้น

ครั้นเวลาทุ่มครึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องเครื่องยศทหารบก ทรงประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เสด็จออกทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ และเทียนที่พระแท่นมณฑลแล้วทรงศีล พระสงฆ์ถวายศีลแล้วเจริญพระพุทธมนต์ ในเวลานี้ทรงจุดเทียนที่โต๊ะจีน อันประดิษฐานพระนิรันตราย และพระสยามเทวาธิราช และโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครีราชมุนีตติวงศ์ เสด็จไปทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการที่เขาไกรลาส โหรบูชาเทวดาที่ศาลด้านเหนือแห่งเขาไกรลาสศาลหนึ่ง พระอาหมณ์ก็ได้กระทำพิธีนหอรราชพิธีตามธรรมเนียม ในเมื่อเวลาพระสงฆ์กำลังเจริญพระพุทธมนต์อยู่นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับตรัสแก่พระบรมวงษานุวงศ์และข้าราชการ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จนจะจบ เสด็จกลับไปยังประทับพระราชม

อาศน์ ซึ่งได้ทอดไว้ริมผนังด้านใต้ตามเดิม ครั้น
 พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จบแล้ว ประทับครัด
 แก่พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส
 กับพระสงฆ์ทั้งปวงพอสมควรแก่เวลาแล้ว เสด็จ
 กลับประทับที่เดิม พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่น
 วชิรญาณวโรรส ถวายอดิเรก ส้มเด็จพระวันรัต
 ถวายพระพรดา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เสด็จขึ้นเวลาเกือบยาม

เจ้าพนักงานได้เตรียมการขยายอาศน์ตั้งเป็น
 แถว ตั้งแต่ริมผนังมุขด้านนอกทอดออกไปจนริมผนัง
 ด้านคานออกมุขเหนือ และริมผนังด้านเหนือด้านใต้
 มุขด้านตก กับระหว่างกลางมุขด้านตกนั้น จัด
 เป็น ๒ แถวหันหลังหากัน ที่ตรงเสากลางข้างมุข
 เหนือ ตั้งโต๊ะวางน้ำไตรและย่ำม เพิ่มเติมเตรียม
 พร้อมไว้ สำหรับในตอนเช้า ในวันรุ่งขึ้นและวัน
 ต่อ ๆ ไป

วันที่ ๑ มีนาคม เวลาเช้าพระสงฆ์ที่เจริญ
 พระพุทธมนต์เมื่อคืนนี้ ๕๔ รูป ที่จะเจริญพระ
 พุทธมนต์ต่อไปอีก ๓๒ รูป รวมเป็น ๘๖ รูป
 ได้มาพร้อมกันแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ทรงเครื่องอย่างวานนี้ เสด็จออกทรงจุดเทียนเครื่อง
 นมัสการและทรงศีลแล้ว ครั้นเวลาเช้า ๓ โมง
 ๑๔ นาที ๓๗ วินาที ซึ่งเป็นเวลาประณมฤกษ์
 ทรงจุดเทียนทองพระราชทานพระเจ้าน้องยาเธอกรม
 หมื่นวชิรญาณวโรรส ทรงจุดเทียนไชยพระสงฆ์
 ๕๘ รูป สวดคาถาจุดเทียนไชยพราหมณ์เป่าสังข์

เจ้าพนักงานแกว่งไม้บันเจาะรื้อชาวประคัม ๆ แคร
 ดั้งซี่ฆ้องไชยพิณพาทย์มโหรี ในเวลานั้นพระบาทสม
 เด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดเทียนที่โต๊ะพระนิรันตราย
 และที่โต๊ะพระสยามเทวาธิราช พระสงฆ์ถวายพร
 พระต่อคาถาจุดเทียนไชยจบแล้ว พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว ทรงประเคนอาหารบณฑกแก่
 พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส
 และโปรดเกล้า ๆ ให้พระบรมวงษานุวงศ์และ
 เจ้าพนักงานทรงประเคน และประเคนอาหารบณฑ
 กแก่และปฏิบัติพระสงฆ์ ๆ กระทำภค ฤกษ์ แล้ว
 โปรดเกล้า ๆ ให้สมเด็จพระเจ้าอุฎกยาเธอ กับ
 พระเจ้าอุฎกยาเธอซึ่งจะโสกันต์ ทรงประเคนไตร
 แพรและย่ำมโหมตเทศแก่พระสงฆ์ ๕๐ รูป พระ
 เจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรสถวาย
 ยถาอนุโมทนา ส้มเด็จพระวันรัต ถวายอดิเรก
 ส้มเด็จพระพุฒาจารย์ ถวายพระพรดา พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดเทียนที่ตะระมุขที่
 เคียงพระสวดภาณวาร พระสงฆ์ราชาชน ๔ รูป
 ขึ้นเคียงสวดภาณวาร และมีพระราชอาณาใหญ่
 นั่งปรกด้วย ๑ รูป ต่อไปพระสงฆ์ราชาชนจะ
 ได้สวดเบ็ดยันกันนั่งปรกและสวดภาณวารกว่าจะดับ
 เทียนไชย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
 ขึ้นเวลาเช้า ๔ โมงเศษ

เจ้าพนักงานได้เตรียมการตั้งเครื่องนมัสการและ
 ที่ประทับสมเด็จพระเจ้าอุฎกยาเธอ และพระเจ้าอุฎกยา
 เธอ ที่จะทรงสดับพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ขึ้น

ที่หน้าพระแท่นมณฑลพร้อมเสด็จ ครั้นเวลาจวน
ค่ำพระสงฆ์ที่รับพระราชทานฉันเมื่อเช้านี้ กับพระ
บรมวงษานุวงศ์ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย ที่ได้รับ
พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาสุรฉัตร
ก็ได้ทรงและสวดด้วยสัพพัญญูด้วย มาพร้อมกัน
ณพระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท เพื่อบูชาเสด็จออก
อยู่

ครั้นเวลาทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัว ทรงเครื่องจอมพลทหารบก ทรงประทับเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์มหาสุรฉัตรเป็นต้น เสด็จออก
ประทับณพระราชอาสน์แล้ว โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระ
เจ้าลูกยาเธอ กับพระเจ้าลูกยาเธอที่จะโสกันต์
ทรงเครื่องอย่างขัตติยราชกุมาร สวดมนต์ด้วย
สุวรรณรัตนอันวิจิตรตามแล้ว เสด็จออกทาง
ข้างใน โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้อง
ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรง
รับ พระ กร สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระ
เจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครสวรรค์วรดิษฐ์
ทรงรับพระ กร พระ เจ้าลูกยาเธอ แต่พระฉากประทับ
ยั้งที่สำหรับทรงสดับ พระสงฆ์เจริญพระพุทธ
มนต์ ส่วนนางกุมารีทั้ง ๕ ก็ได้อยู่งานพิธี
ถวายตามธรรมเนียม และโปรดเกล้าฯ ให้พระ
ยาสุริยย์ภินทรราชพัสดภ คอยเฝ้าปฏิบัติสมเด็จพระ
เจ้าลูกยาเธอ เจ้าหมื่นศรีศรีธรกับค้อยเฝ้า
ปฏิบัติพระเจ้าลูกยาเธอ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ และ
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอพระเจ้าลูกยาเธอก็ได้ ทรงจุด

เทียนเครื่องนมัสการสำหรับพระองค์ พระสงฆ์ถวาย
ศีลทรงศีลแล้ว โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้า
น้องยาเธอทั้ง ๒ พระองค์ทรงสวด มงคลประ ทาน
พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์สัติบริด และโปรด
เกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเจ้า น้องยา เธอ เสด็จ
ไป ทรง จุดเทียน เครื่องนมัสการ ที่เขาไกร ถาค้อย่าง
วันก่อน โหรบูชาเทวดาทั้ง ๔ ค่ำในเวลานี้
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดเทียนที่
โตะจีนทั้ง ๒ นั้นอย่างวานนี้ แล้วเสด็จไปประทับ
ตรัสแก่พระบรมวงษานุวงศ์ ข้าราชการ และโปรด
เกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุล
จอมเกล้าแก่พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าคุณไชย
เฉลิมภักดิ์ เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จวน
จะจบ ได้เสด็จลงมาประทับณพระราชอาสน์
ตามเดิม พระสงฆ์เจริญ พระพุทธมนต์ จบแล้ว
โปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอทั้ง ๒ พระ
องค์ทรงรับพระกรศีลที่พระฉาก ส่วนพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับตรัสแก่พระเจ้า
น้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส หนึ่ง
แล้ว พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณ
วโรรส ถวายอติเรก สมเด็จพระวันรัต ถวาย
พระพรดา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
ขึ้นโดยทางข้างในเวลา ๒ ทุ่มเศษ

วันที่ ๓ มีนาคม เวลาเช้าและเพลโปรดเกล้าฯ
ให้เจ้าพนักงานจัดอาหารบิณฑบาตถวาย พระสงฆ์ที่
นั่งปรกและสวดภาณวาร เวลาเช้าวันละ ๓๐ รูป
เวลาเพลวันละ ๕ รูป รับพระราชทานฉัน

วันที่ ๒ มีนาคม เวลาทุ่มครึ่ง พระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว ทรงเครื่องอย่างวานนี้ แต่เปลี่ยน
ทรงสายสะพายมหามงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ดุสิตมหาปราสาท ประทับพระราชอาศน์แล้วโปรด
เกล้าฯ ให้เชิญเสด็จสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ และ
พระเจ้าลูกยาเธอที่จะเสด็จออก ทรงดัดบัพ พระ
สงฆ์เจริญพระพุทธรูปอย่างวานนี้ แล้วโปรดเกล้าฯ
ให้เสด็จพระเจ้าอยู่หัวของยาเธอทั้ง ๒ พระองค์ ทรง
รับพระกระดี่พระฉาก ประทับบนที่ ๆ สำหรับทรง
ฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธรูปแล้ว พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการและ
ทรงจุดเทียนเครื่องประพาศ และรับเสด็จพระเจ้า
ลูกยาเธอ พระเจ้าลูกยาเธอก็ได้ทรงจุดเทียน
เครื่องนมัสการสำหรับพระองค์ พระเจ้าน้อง
ยาเธอ กรมหมื่นนริศรญาณวโรดม ทรงจุด
ทรงศีลแล้วโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จสมเด็จพระเจ้า
ยาเธอทั้ง ๒ พระองค์ ทรงสดับปกรณ์ประพาศแล้ว
พระเจ้าลูกยาเธอ และพระเจ้าลูกยาเธอ ในเวลานั้น
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดเทียนที่โต๊ะ
จีนทั้ง ๒ อย่างวานนี้ แล้วโปรดเกล้าฯ ให้พระยา
บุรุษยรัตนราชพัลลภ คอยเฝ้าปฏิบัติสมเด็จพระเจ้า
ลูกยาเธอ เจ้าหมื่นศรีศรีบริรักษ์ คอยเฝ้าปฏิบัติ
พระเจ้าลูกยาเธอ และนางกุมารีทั้ง ๕ ก็ได้อยู่งาน
พิธีนี้ถวายอย่างวานนี้ พระสงฆ์เจริญพระพุทธรูป
โหรบูชาเทวดา พราหมณ์ก็ได้กระทำพิธีกรรม
ตามเคย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
ประทับตรัสแก่พระบรมวงษานุวงศ์ข้าราชการนุ
ชนาน้อย และโปรดเกล้าฯ พระราชทานพรแก่

ราชอิสริยาภรณ์ และสัญญาบัตร แก่พระบรม
วงษานุวงศ์ข้าราชการแล้ว เสด็จกลับประทับพระ
ราชอาศน์ตามเดิม เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธรูป
จบแล้ว โปรดเกล้าฯ ให้เสด็จพระเจ้าอยู่
หัวของยาเธอ ทั้ง ๒ พระองค์ ทรงดัดพระกระดี่พระเจ้า
ลูกยาเธอ และพระเจ้าลูกยาเธอที่พระฉาก พระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระดำรัสด้วย พระ
เจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนริศรญาณวโรดมประพาศ
ครุหนึ่งแล้ว พระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นนริศรญาณ
วโรดม ถวายคติแรก สมเด็จพระวันรัต ถวาย
พระพรแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
ขึ้นเวลา ๒ ทุ่มเศษ

วันที่ ๓ มีนาคม เวลา ๓ ทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงเครื่องอย่างวานนี้ แต่เปลี่ยนทรงสาย
สะพายประสูตจอมกษัตริย์ โปรดเกล้าฯ ให้เสด็จพระ
เจ้าลูกยาเธอ และพระเจ้าลูกยาเธอ เสด็จออกทรง
ดัดบัพ พระสงฆ์เจริญพระพุทธรูปอย่าง วานี้ ก่อน ๆ
พระสงฆ์เจริญพระพุทธรูปจบถวายคติแรก ถวาย
พระพรแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จขึ้นเวลา ๒ ทุ่มเศษ

วันที่ ๔ มีนาคม เป็นวันกำหนดโสกันต์ แต่
พระฤกษ์เช้า ๕ โมงเศษ จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระ
บรมวงษานุวงศ์ และเจ้าพนักงาน ทรงจัดและจัด
การเลี้ยงพระสงฆ์เสียแต่ในเวลาเช้า ๕ โมง

ครั้นเวลาเช้า ๕ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ทรงเครื่องจอมพลทหารบกทรงประทับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์นพิตินันท์รับพรแล้ว เสด็จ

ออก พระบรมวงษานุวงศ์ข้าราชการแต่งตั้งเต็มยศ
ใหญ่ เมื่อกุดของชุดีพระบาทพร้อมกัน แล้วทรงจุด
เทียนศรีของนมัสการ โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้า
ดุกยาเชอ และพระเจ้าดุกยาเชอทรงเครื่องถอดเสื้อ
ออกม ประทับยั้งที่ ๆ ทรงฟังสวดพระพุทธรูปนั้น
เจ้าพนักงานกรมภูษามาตามบ่งพระโมฬี สมเด็จพระ
เจ้าดุกยาเชอ ออกเป็นเบญจภาค แบ่งพระโมฬี
พระเจ้าดุกยาเชอออกเป็นตรีภาคแล้ว เวลาเช้า
๕ โมง ๓๐ นาที ๓๑ วินาที เป็นประณมฤกษ์ พระ
โหราธิบดีตั้งนักษัตรไทย เจ้าพนักงานประโคมแตร
สังข์พิณพาทย์มโหรี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงหลังนี้ พระมหาดังซี่ ทรงจรดพระกรรบิดาร
โกรโสกันต์สมเด็จพระเจ้าดุกยาเชอ กับพระเจ้า
ดุกยาเชอ องค์ละภาค พระสังข์สวดถวายไชย
มงคลคาถา พราหมณ์เป่าสังข์ กรมแสงในมอ่ง
ไม้บันฑาคารวี่ โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้อง
ยาเชอทั้ง ๒ พระองค์ และพระเจ้าน้องยาเชอ กรม
หลวงนครสวรรค์ พระเจ้าน้องยาเชอ กรมหลวง
เทเวธวัชโรประการ ทรงจรดพระกรรโกรโสกันต์
สมเด็จพระเจ้าดุกยาเชอ องค์ละภาค พอกรบ
เบญจภาคแล้ว สมเด็จพระเจ้าน้องยาเชอ ทั้ง ๒
พระองค์ ทรงจรดพระกรรโกรโสกันต์พระเจ้า
ดุกยาเชอ องค์ละภาคครบตรีภาคเสร็จ พระยา
ราชโกษา ได้เจริญพระเกษม สมเด็จพระเจ้าดุกยา
เชอ พระเทพภรณ์ ได้เจริญพระเกษมพระเจ้าดุก
ยาเชอ ค่อยไปเสร็จแล้ว สมเด็จพระเจ้าน้อง

ยาเชอทั้ง ๒ พระองค์ ทรงรับพระกรไปส่งที่พระฉาก
ทิวนางข้างใน รับพระกรสี่ที่พระทวารค้ำปรัศ
ิมทิศ แล้วสมเด็จพระเจ้าน้องยาเชอทั้ง ๒ พระองค์
ทรงรับ พระกรไป ประทับ ณพระแท่นตรงที่ เขาโกร
ดาศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงฉาย
พระรูป แล้วโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานไขน้ำให้
ออกจากรูปศักดิ์ ซึ่งได้ ถัดจากตัวนั้นส่ง สมเด็จพระ
เจ้าดุกยาเชอ และพระเจ้าดุกยาเชอ ชาว
ประโคมได้ประโคมอย่างเมื่อเวลาได้กันคั้นนี้ เสร็จ
ตรงที่เขาโกรดาศแล้ว สมเด็จพระเจ้า ดุกยา เชอ
เสด็จ ขึ้นประทับ บนที่นั่งในพระแท่นตรงข้างตัวนอก
และพระเจ้าดุกยาเชอ เสด็จ ขึ้นประทับ บนพระ
แท่นตรงข้างตัวในตก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงหลังนี้พระพุทธรูปในพระมหาดังซี่ละใน พระ
เศ้าต่าง ๆ พระราชทาน ที่ ๒ พระองค์ เสด็จโปรด
เกล้าฯ ให้ พระบรมวงษานุวงศ์ข้าราชการฝ่ายหน้า
ฝ่ายในชั้นผู้ใหญ่ มีสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเบนคั้น ทรงหลัง
นี้และถวายน้ำพระพุทธรูปส่งทั้ง ๒ พระองค์เสร็จ
แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก
พระที่นั่งสุทิตมหาปราสาท ประทับตรีศับพระ
บรมวงษานุวงศ์ และเจ้ากุดของชุดีพระบาท
สมเด็จพระเจ้าดุกยาเชอ และพระเจ้าดุกยาเชอ
ทรงเครื่องอย่างวัดศิลาอาสนวิหาร แล้วเสด็จออก
ประทับ ณท่ามกต่างสามคม พระบรมวงษานุวงศ์
ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยชุมนุมเจ้ากุดของชุดีพระบาท

พร้อมกัน ไปวงเกล้า ฯ ให้พระยาศรีสุนทร โฉมทอง
 เจ้ากรมพระอาลักษณ์ อานประ ภาคกระมตพระบรม
 ราชโองการ เสด็จพระนามสมเด็จพระเจ้าอุฎยาเชอ
 เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ เป็นเจ้าฟ้าต่างกรม
 มีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระ
 เจ้าอุฎยาเชอ ฯ ๓ ฯ เจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัย
 ชรรมราชาชนบถแล้ว พระสังฆสังฆวชิรโศภนภณ
 เป้าสังฆและประโคมรับอย่างเมื่อเวลาไล่กันดี พระ
 บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงหลังน้ำพระมหาสังฆ
 และทรงเจิมพระราชทานแล้ว โปรดเกล้า ฯ พระ
 ราชทานพระสุพรรณบัฏ และทรงสวมสังฆว
 มหาจักรีบรมราชวงศ์ พระราชทานพร้อมด้วย
 ใบประกาศเฉลิมพระนามและเครื่องยศ คือพระ
 มาตาหุ้มภาคเครื่องงยาราชาวดี ๑ ฉลองพระองค์
 ทรงประกาศ ๑ เข็มราบดา ๑ ประกาศทองคำ ๓๐๘
 เม็ด สายทองคำ ๑ สาย พระตั้ง ๕ มีสายทองคำ
 ๑ สาย พระตะ กรุตทองคำเกดียง ๕ มีสาย
 ทองคำ ๑ สาย พระตะกรุตลงยาประดับเพชร
 สายทองคำ ๑ สาย พานหมากเสวยทองคำดง
 ยามีเครื่องพร้อม ๑ หีบ หมากเสวยทองคำดง
 ยাত্রาพระเกี้ยว ๑ พระเต้าน้ำพานรองทองคำดงยา
 ๑ บ้วนพระโอษฐทองคำดงยา ๑ ภาคระบอกถาดรอง
 ทองคำ ๑ ถาดชาบ้านจวนรอง และจันรอง ถ้วย สีดา
 ทองคำ ๑ พระแสงนาค ๑ เข็ม ผักทองคำดงยา ๑
 พระแสงขี้ผึ้ง ผักทองคำดงยา ๑ และทรงหลัง น้ำพระ
 มหาสังฆและทรงเจิมพระ ราชทานพระเจ้าอุฎยาเชอ
 และพระราชทานเครื่องราชอิศริยาภรณ์ปฐมจุลจอม

เกล้า กับเครื่องยศ คือ พานหมากเสวยทองคำมี
 เครื่องพร้อม ๑ บ้วนพระโอษฐทองคำ ๑ พระเต้าน้ำ
 พานรองทองคำ ๑ หีบหมากเสวยไม้แดงหุ้มทองคำดงยา
 ๑ ตรีพระเกี้ยว ๑ เสด็จแล้ว สมเด็จพระเจ้าอุฎยาเชอ
 เจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัย ชรรมราชา ได้ทอดเกล้า ฯ
 ถวายต้นไม้ทองเงินและดอกไม้ธูปเทียน แต่พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระสังฆ ๕ ๘ รูปสดุดาภาดับ
 เทียนไชย สมเด็จพระวันรัตดับเทียนไชยแล้ว โปรด
 เกล้า ฯ ให้สมเด็จพระเจ้าอุฎยาเชอ และพระเจ้าอุฎ
 ยาเชอทรงประเคนหมากพลูธูปเทียนและใบวัดถูปัจ
 จัย มูลราคารูปละ ๒๐ บาท แก่พระสังฆทั้ง ๒๐
 รูปนั้น พระสังฆถวายอนุโมทนา ในเวลานั้น
 สมเด็จพระเจ้าอุฎยาเชอ เจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัย
 ชรรมราชา ได้ถวายดอกไม้ธูปเทียนแก่พระเจ้า
 อยู่นงยาเชอ กรมหมื่นนริศวิญญานวโรรส และ
 หม่อมเจ้าพระเสถียรพิริยพรต เมื่อพระสังฆถวาย
 อนุโมทนาจบแล้ว ถวายขัติเรกถวายพระพรดา
 สมเด็จพระเจ้าอุฎยาเชอ ได้ถวายต้นไม้ทองเงินและ
 ดอกไม้ธูปเทียนแก่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช และ
 ถวายดอกไม้ธูปเทียนพระบรมวงษา นุชชัยต่อไป
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นเวลาบ่าย
 เกือบ ๒ โมง
 ครั้นแล้ว เจ้าพนักงานได้จัด การถอนเตียงพระ
 สวดภาณวารหรือค้ายสังฆพาน และอาคันตังหมักบูเทียน
 ไชยออก จัดตั้งพระราชนาง ๒ องค์ ขึ้นบนพระ
 แท่นหน้าพระแท่นเสด็จขึ้นเป็นที่สมเด็จพระเจ้าอุฎ
 ยาเชอ เจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัยชรรมราชา กับ
 พระเจ้าอุฎยาเชอ พระองค์เจ้าอรุณ รัชต์สมโภช

ประทับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
 เงินหนึ่ง คือออกมาร้างหน้าตั้งเครื่องเวียนเทียน
 สมโภช มีบายศรีทอง บายศรีแก้ว บายศรีเงินและ
 เครื่องเวียนเทียนสมโภชพร้อม ทรงเสด็จพระที่นั่ง
 ทางมุขบุรพทิศ ตั้งพระราชอาสน์ทางมุขปรักจิมทิศ
 ตั้งพระเก้าอี้สำหรับพระบรมวงษานุวงศ์ ประทับ
 นอกนั้นก็ได้จัดตั้งตามเคยดังทุกคราวมา

เวลาทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง
 เครื่องเต็มยศทหารมหาดเล็ก ทรงประทับเครื่องราช
 อิศริยยศภรณ์มหาจักรีบรมราชวงศ์เสด็จออก
 แล้วโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าอภัยคุณ กรมพระ
 เจ้าอภัยคุณ ทรงเครื่องคันเสด็จออก สมเด็จพระ
 เจ้าอภัยคุณทรง ๒ พระองค์ทรงรับพระกรออก จาก
 พระฉาก แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง
 รับพระกรให้ ขึ้นประทับบนพระราชยานทอง มีนาง
 ทั้ง ๒ อยู่งานพัดโบกถวายด้วย ในเวลานั้นเจ้าพนักงาน
 งานได้เชิญรูปเทียน เครื่องนมัสการ ที่ พระแท่น ทรง
 กราบนั้น ไปถวายสมเด็จพระเจ้าอภัยคุณ ทรง
 จุดแล้วเชิญกลับมาตั้งยังที่เดิม ส่วนเทียนที่ พระ
 แท่นมณฑลและที่โต๊ะเงินทั้ง ๒ ก็ได้โปรดเกล้าฯ
 ให้จุดด้วย แล้วโปรดเกล้าฯ ให้พราหมณ์เบิก
 แฉกเวียนสมโภช พระบรมวงษานุวงศ์ข้าราชการ
 ผู้ใหญ่ผู้น้อยรับแฉกเวียนเทียน พราหมณ์เป่าสังข์
 เจ้าพนักงานแกว่งไม้ฉัตรและประโคม แตรสังข์
 ครุฑยาคันตรี เมื่อกำลังเวียนเทียนถึงวันศกยวาร
 พราหมณ์ได้นำซึ่ง คดุม บายศรีทอง บายศรีแก้ว

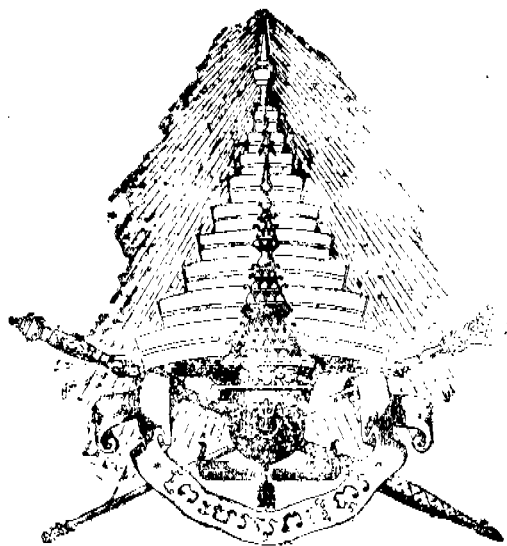
ถวายสมเด็จพระเจ้าอภัยคุณ ซึ่งซึ่งคดุมบายศรีเงิน
 ถวายพระเจ้าอภัยคุณ เมื่อเวียนเทียนครบเบญจม
 วารแล้วพราหมณ์พร้อมแฉกเวียน และโบกฉัตร
 ให้ไปสู่สมเด็จพระเจ้าอภัยคุณ และพระเจ้าอภัย
 คุณแล้วพราหมณ์ได้ถวายน้ำพร้าอ่อนของค
 ละ ๓ ถาดของพระหัตถ์ และถวายท้ายฟาดท้ายมุกค
 ไปเสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง
 หลั่งน้ำพระมหาสังข์ และทรงเจิมพระราชทานทั้ง ๒
 พระองค์แล้ว โปรดเกล้าฯ พระราชทานสังข์ของ
 ทองคำเงินตราสมโภชด้วย แล้วโปรดเกล้าฯ
 ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช และพระบรมวงษา
 นุวงศ์ข้าราชการผู้ใหญ่บางท่านทรงเจิม และถวาย
 เจิมคือไปเสร็จแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
 รับพระกรจากพระราชยานทอง สมเด็จพระเจ้าอภัย
 คุณทรง ๒ พระองค์ ทรงรับพระกรตั้งยังที่ พระฉาก
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้น ๒ ทุ่มเศษ

วันที่ ๕ มีนาคม เวลาทุ่มเศษ พระบาทสม
 เด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง เครื่องจอมพลทหารเรือ
 ทรง ประทับเครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ มหาวราภรณ์
 เสด็จ ออก ณพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท โปรด
 เกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าอภัยคุณเจ้าฟ้ากรมขุนศ
 โขไทยธรรมราชา เสด็จออกสมโภชอย่างวันก่อน
 เสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้น
 เวลา ๒ ทุ่มเศษ

วันที่ ๖ มีนาคม เวลาทุ่มเศษ พระบาทสม
 เด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องอย่างเต็มยศ กรม พระคำ

รองทรงเครื่องราชอิสริยาภรณ์มหาสุวรามณเฑียร
ออกมีการตั้งโทษ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธออีกวัน
หนึ่งแล้วเป็นคำรบสามเสด็จขึ้นเวลา ๒ ทุ่มเศษ

วันที่ ๗ มีนาคม เวลาเช้า ๕ โมงเศษ เจ้า
พนักงานได้จัดการแห่พระเกษา สมเด็จพระเจ้าลูกยา
เธอ และพระเจ้าลูกยาเธอ แด่หน้าพระที่นั่งดุสิต
มหาปราสาท ไปลงเรือสี่แฉ่งแห่งพระบวณเรือ
ไปลอยที่หน้าวัดอรุณราชวราราม ตามพระราช
ประเพณีแล้ว เป็นเสร็จการ

ประกาศเฉลิมพระนาม

สุภามัตถ์ พระพุทธเจ้าองค์แรก เป็น อดีตภาค
ล่วงแล้ว ๒๕๔๗ พรรษา ปัตย์บัน กาศ จันทร
คตินิยม สัปตสังวัจฉระ พุทฺธมมาศ สุกะบักษ
ทตมัตถ์ วิจารณ์สุริยคติภาค รัตนโกสินทรศก ๒๕๔
มีนาคมมาศ จตุระมาสานะคุณพิเศษ ปริเขต
ภาคกำหนด

พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์

บดินทรเทพยมหามงกุฏ บรมุทัยรัตนราชวโรดม
วรมุขมพชบริพัตร ราชคดียราชนิกรโตม
จาตุรนต์บรมมหา จักรพรรดิราชสังกาศ
อุภโตสุชาติสังสุทธเคราะห์ณี จักรกวีบรมนารถ
มหามงกุฏราชวรางกูร สัจจวิมุตตสุดำริต ขรรค
อุกฤษฐไพบุณย์ บรมพาศุภย์กฤษฏาภิหาร
สุภาธิการรังษุชด์ รัตนฤกษ์ณวิจิตรโสภากย
ธรรมพาศ์ มหาชนิตมวงคประนต บาทบงกษยุคต
ประสิทธิ์ธรรมพศุภมตอุดม บรมสุรุมาด ทิพย
เทพาดดารไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศษ ธรรมพ
เทพเศรณารักษ์ วิสิฐศักดิ์สมญาพิณิตประชานารถ
เปรมกระมต ชาติยราชประยูร มุตมุขมาตยา
ภิมย์ ยุคมเศาธิการ บริบูรณ์คุณสารสยามา
ทินทร วรุตเมกราชติดถมหาปรีวารนายกอนันต์
มหันตวรฤทธิเดช ธรรมพวิเศษศรีนชชเนกชน
นิกรสโมสรสมมต ประสิทธิ์อวยศมโหดมบรม
ราชสมบัตินพปตเสวตรรัตนาธิติตร ศิวิรัตโน
ปรัชณมหา บรมราชวโรเศกภิตติ ธรรมพ
ทศทิศวิริตไชย สกตมโหดอริยมหาเศ.امينทร
มเศคว:มหินทรมหารามาริราชอโรดม บรมนารถ
ชาติอาชาวไศรย พุทธาทิไตรรัตนธรรมารักษ์
อดุลยศักดิ์อรรคนเรศราชิบัติ เมศตากรุณา
ลิตตหญไทย โอนปไมยบุญการ สกตไพศาล
มหารัษฎาธิบดินทร์ ปรมินทรบรมมิกมหาราชา
ธิราช บรมนารถบพิตร พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระราชดำริหว่า เป็นราชประเพณี